

Wie nam deel aan de gezinsenquête?

Auteurs: Veerle Audenaert (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) en Karen Stuyck (Agentschap Binnenlands Bestuur)

1 INLEIDING

In 2016 werd door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) een gezinsenquête uitgerold in het Vlaamse en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De gezinsenquête is een schriftelijke enquête bij gezinnen met vragen over de thema's gezinsvorming en gezinsontbinding, de combinatie gezin, zorg en werk en opvoeding. Ook het welbevinden komt aan bod. Naar analogie met de beleidsnota 2014-2019 van de minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin waarin 'ondersteuning van gezinnen' een centrale plaats kreeg, werd ook in de gezinsenquête gepeild naar de ondersteuning die gezinnen gebruiken.

9.000 gezinnen met minstens één kind tussen 0 en 25 jaar werden door het Rijksregister uitgeloot uit de bevolkingsregisters. Zij kregen een vragenboekje A en een (korter) vragenboekje B voor de partner in de brievenbus. Daarnaast werden, op initiatief van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering, nog eens 2.000 gezinnen met minstens één kind tussen 0 en 25 jaar en met minstens één ouder met een herkomst buiten de Europese Unie (EU) uitgeloot uit de bevolkingsregisters. Bij deze gezinnen werden alleen de ouders met een herkomst buiten de EU aangeschreven. Deze gezinnen kregen enkel vragenboekje A. Binnen de uitgelote gezinnen werd, waar mogelijk, ad random of de vader of de moeder geselecteerd. Eén vierde van de aangeschreven gezinnen nam deel aan de gezinsenquête.

We beperken ons in deze bijdrage met een eerste verwerking van de gegevens uit de gezinsenquête tot een schets van **het profiel van de respondenten** op basis van de verkregen informatie uit vragenboekje A¹. De percentages zijn gewogen percentages zodat ze representatief zijn voor de populatie gezinnen in het Vlaamse

¹ Informatie over het gezin verkregen in vragenboekje B kan alleen worden gebruikt voor het bestuderen van verschillen in opvattingen en gedrag tussen koppels (dyades).

en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest² met minstens één kind jonger dan 25 jaar, zoals gekend in het Rijksregister, voor de kenmerken geslacht, leeftijd en herkomst. Bij de gewogen percentages geven we – ter informatie – ook telkens het aantal respondenten (niet gewogen n) mee waarop de percentages zijn berekend. De verdeling van de gezinnen naar gezinstype, het aantal kinderen en de leeftijd van het jongste kind wijkt niet betekenisvol af van de verdeling van gezinnen volgens dezelfde kenmerken in de bevolkingsregisters (zie het [methodologisch rapport](#), Audenaert & Stuyck, 2018 en [de samenstelling van het gezin](#), Audenaert, 2018). Verder blijkt uit een studie van de respons dat lager opgeleiden en niet-werkenden ondervertegenwoordigd zijn in de gerealiseerde steekproef. Een andere beperking van de gehanteerde werkwijze is dat gescheiden ouders waarvan geen enkel (stief)kind zijn of haar domicilie bij de ouder gevestigd heeft, niet in de steekproef zijn opgenomen, ook al verblijven er één of meerdere kinderen deeltijds bij deze ouder. Aangezien na scheiding nog vaak de kinderen hun domicilie bij de moeder gevestigd hebben, zijn met name gescheiden vaders ondervertegenwoordigd in de steekproef. Omdat het Rijksregister aan de hand van domicilie huishoudens opbouwt uit individuele gegevens, is hiervoor vooralsnog geen pasklare oplossing voorhanden. Meer informatie over de onderzoeksopzet is te vinden in het [methodologisch rapport](#) (Audenaert & Stuyck, 2018).

Betekenisvolle verbanden tussen twee kenmerken werden veelal getoetst aan de hand van een Rao-Scott Chi-kwadraattoets (2de orde). Deze toets is een variant van de Pearson Chi-kwadraattoets met een correctie voor het steekproefdesign. Indien de gebruikte toets hiervan afwijkt, wordt dit telkens duidelijk weergegeven. Het niveau van significantie wordt weergegeven met * $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; en *** $p < 0,001$ of n.s. (niet significant). Betekenisvolle verbanden tussen twee kenmerken werden telkens bekeken voor mannen en voor vrouwen, en voor de verschillende leeftijdscategorieën. Omdat de gegevens werden verzameld tijdens één enkel bevragingmoment en we ons in deze bijdrage hoofdzakelijk beperkten tot een bivariate beschrijving, kunnen we geen uitspraken doen over oorzakelijke verbanden tussen kenmerken van respondenten.

De volgende thema's komen aan bod:

geslacht en leeftijd herkomst taal opleiding werk woonplaats religie gezinstype

2 GESLACHT EN LEEFTIJD

In totaal namen 2.683 respondenten deel aan de gezinsenquête. Dit is 24,4% van de aangeschreven personen. We vroegen zowel naar **geboortegeslacht**, als naar **genderidentiteit**. Geboortegeslacht werd bevestigd door middel van de vraag: *'Werd u bij uw geboorte geregistreerd als man of als vrouw?'*. Genderidentiteit werd als volgt bevestigd: *'Soms vinden mensen dat het geslacht dat bij hun geboorte werd geregistreerd, niet meer bij hen past. Welk geslacht past op dit moment bij u, volgens u?'*³. Voor minder dan 1% of 21 respondenten (naar geboortegeslacht: 8 mannen, 13 vrouwen) blijkt het geboortegeslacht niet langer samen te vallen met hoe men zich voelt op het ogenblik van de bevraging.

Voor verdere analyses creëerden we één enkele variabele **geslacht**. Voor het bepalen van het geslacht van de respondenten, keken we in de eerste plaats naar genderidentiteit, en slechts wanneer dit antwoord ontbreekt of wanneer men niet goed weet hoe men zich voelt of wanneer men 'iets anders' opgeeft dan man of vrouw, keken we naar het geboortegeslacht. Wanneer we de respondenten op deze manier opdelen naar geslacht zien we dat 44,7% van de deelnemers mannen zijn; 55,3% zijn vrouwen (zie tabel 1). Dit verschil heeft te maken met het reeds vermelde feit dat vrouwen vaker dan mannen een éénoudergezin vormen in de bevolkingsregisters omdat de kinderen na een scheiding hun domicilie of wettelijke verblijfplaats vaker bij de moeder dan bij de vader gevestigd hebben.

² Voor inwoners uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest diende de identiteitskaart in het Nederlands te zijn uitgereikt.

³ De vraag naar genderidentiteit werd niet gesteld aan de steekproef bij niet-EU-gezinnen.

Ook naar leeftijd zien we verschillen. De hoofdmoot van de respondenten situeert zich in de leeftijdscategorieën 35-44 jaar en 45-54 jaar, respectievelijk 36,3% en 34,1%. 20,8% van de respondenten is jonger dan 35 jaar en 8,8% is ouder dan 55 jaar.

Er is ook een betekenisvolle samenhang waar te nemen tussen het geslacht en de leeftijd van de respondenten. In tabel 1 (rijpercentages) zien we dat in de leeftijdscategorieën tot 45 jaar er verhoudingsgewijs meer vrouwen zijn. Vanaf 45 jaar zijn er verhoudingsgewijs meer mannen. Dit komt omdat de mannelijke respondenten gemiddeld genomen iets ouder zijn dan de vrouwelijke respondenten. De mannen zijn gemiddeld net geen 44 jaar oud, de vrouwen 41,5 jaar.

Tabel 1. Leeftijd naar geslacht (rij- en kolompercentages)

	Leeftijd				totaal	n
	jonger dan 35 jaar	35 - 44 jaar	45 - 54 jaar	55 jaar en ouder		
Totaal	20,8	36,3	34,1	8,8	100	2.683
Geslacht ***						
mannen	17,3 37,1	34,7 42,7	36,4 47,7	11,7 59,8	44,7	998
vrouwen	23,7 62,9	37,7 57,3	32,3 52,3	6,4 40,2	55,3	1.685
<i>n</i>	558	983	908	234		

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

3 HERKOMST

In de gezinsenquête werden vragen opgenomen over de huidige nationaliteit 'Welke nationaliteit(en) heeft u op dit moment?', de geboortenationaliteit 'Had u een andere nationaliteit bij uw geboorte?' en de geboortenationaliteit van vader en moeder 'Welke was de nationaliteit van uw vader/moeder bij zijn/haar geboorte' om zo de **herkomst** van de respondenten af te bakenen. We hanteren de herkomstdefinitie zoals uitgewerkt in de nota aan de Vlaamse Regering van 8/5/2015 (0237/1) opgesteld door de Commissie Integratiebeleid over de manier van operationalisering van de herkomstvariabele voor de hele Vlaamse overheid. Concreet betekent dit dat de respondent van buitenlandse herkomst is als (1) de respondent een andere huidige nationaliteit of geboortenationaliteit heeft of (2) minstens één van de ouders een andere geboortenationaliteit heeft.

De meerderheid van de respondenten in de gezinsenquête (76,3%) is van Belgische herkomst; 9,8% heeft een herkomstland binnen de EU en 13,8% heeft een herkomstland buiten de EU. De aandelen mannen en vrouwen verschillen niet noemenswaardig naar herkomst (tabel 2).

Een opdeling van de respondenten naar herkomst en leeftijd laat zien dat de aandelen bij personen met een niet-EU-herkomst wel betekenisvol hoger liggen in de jongere leeftijdscategorieën (respectievelijk 20,0% bij de respondenten jonger dan 35 jaar en 16,3% bij de 35-44-jarigen) dan bij de oudere leeftijdscategorieën (9,2% bij de 45-54-jarigen en 6,7% bij de 55-jarigen en ouder). Daartegenover nemen de aandelen respondenten met een Belgische/EU-herkomst toe met de toenemende leeftijd: van 71,4% naar 80,1% voor respondenten met een Belgische herkomst en van 8,6% naar 13,2% voor personen met een herkomst binnen de EU. De kolompercentages (groen) in diezelfde tabel geven duidelijk aan dat de respondenten met een herkomst buiten

de EU jonger zijn dan de respondenten met een herkomst in België (referentiecategorie). We zien zowel voor mannen als voor vrouwen met een herkomst buiten de EU een betekenisvol verschil in de leeftijdsstructuur ten opzichte van respondenten met een herkomst in België, zij het dat dit verschil voor vrouwen nog meer uitgesproken is. Voor de respondenten met een herkomst binnen de EU (maar niet België) zien we geen betekenisvolle verschillen naar leeftijd. Met andere woorden, de respondenten met een herkomst binnen de EU verschillen qua leeftijdsstructuur niet van de respondenten met een Belgische herkomst, noch voor mannen, noch voor vrouwen.

Tabel 2. Herkomst naar geslacht en leeftijd (rij- en kolompercentages)

	Herkomst									
	mannen			vrouwen			totaal			
	België	EU	niet-EU	België	EU	niet-EU	België	EU	niet-EU	
Totaal (n.s.)	77,1	9,4	13,5	75,8	10,1	14,1	76,3	9,8	13,8	
Leeftijd	ref.	n.s.	***	ref.	n.s.	***	ref.	n.s.	***	
jonger dan 35 jaar	70,4	10,0	19,5	71,9	7,8	20,3	71,4	8,6	20,0	
	16,0	18,6	25,3	22,8	18,4	34,5	19,7	18,5	30,5	
35 - 44 jaar	76,3	7,7	16,0	72,1	11,3	16,6	73,9	9,8	16,3	
	34,4	28,5	41,1	35,8	42,2	44,3	35,2	36,3	42,9	
45 - 54 jaar	79,6	10,1	10,3	82,6	9,3	8,1	81,1	9,7	9,2	
	37,3	38,7	27,6	34,8	29,3	18,4	35,9	33,3	22,4	
55 jaar en ouder	81,5	11,4	7,0	77,9	15,9	6,2	80,1	13,2	6,7	
	12,4	14,2	6,1	6,6	10,1	2,8	9,2	11,8	4,2	
	<i>n</i>	694	51	241	1.141	91	425	1.835	142	666

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2 voor geslacht en herkomst, logistische regressie voor herkomst (per geslacht) met leeftijd als onafhankelijke variabele).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Op basis van de vragen naar de nationaliteit van de respondent en de nationaliteit van de ouders van de respondent konden we meer gedetailleerd ook het land van herkomst en de **herkomstregio** bepalen. Volgende herkomstregio's worden gehanteerd: België (76,3%); EU (9,8%); Europa niet-EU (1,6%); Maghreb-landen (2,9%); Turkije (2,0%); Afrika (overige) (2,0%); Azië (overige) (3,5%) en andere landen (1,0%).

Landen van herkomst vermeld in de gezinsenquête zijn zeer divers (in alfabetische volgorde):

Afghanistan, Albanië, Algerije, Angola, Argentinië, Armenië, Australië, Bangladesh, België, Bengaal, Benin, Bosnië-Herzegovina, Brazilië, Bulgarije, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Canada, Chili, China, Colombia, Congo, Cuba, Dominicaanse Republiek, Duitsland, Ecuador, Egypte, Eritrea, Ethiopië, Filipijnen, Frankrijk, Gambia, Ghana, Griekenland, Groot-Brittannië, Guatemala, Guinee, Haïti, Hong Kong, India, Indonesië, Irak, Iran, Israël, Italië, Ivoorkust, Jamaica, Japan, Joegoslavië, Jordanië, Kameroen, Kazachstan, Kenia, Kirgizië, Koerdistan, Korea, Kosovo, Kroatië, Libanon, Liberia, Litouwen, Macedonië, Madagaskar, Maleisië, Malta, Marokko, Mauritanië, Mexico, Moldavië, Nederland, Nepal, Nieuw-Zeeland, Nigeria, Oeganda, Oekraïne, Pakistan, Palestina, Panama, Peru, Polen, Portugal, Roemenië, Rusland, Rwanda, Senegal, Servië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Sri Lanka, Suriname, Syrië, Tanzania, Thailand, Tibet, Togo, Tsjaad, Tsjechië, Tunesië, Turkije, Venezuela, Verenigde Staten, Vietnam, Wit-Rusland, Zuid-Afrika, Zuid-Korea en Zwitserland.

Geboorteland

15,8% van de respondenten is geboren in een ander land dan België. 100 verschillende landen van geboorte werden genoemd. De vijf meest voorkomende landen van geboorte (andere dan België) zijn: Nederland (12,2%), Marokko (11,5%), Turkije (7,4%), Duitsland (5,5%) en Congo (3,6%).

Huidige nationaliteit

91,1% van de respondenten heeft op het moment van de bevraging de Belgische nationaliteit. 8,9% van de respondenten heeft (ook) een andere nationaliteit. Hiervan heeft 18,2% de Nederlandse nationaliteit, 8,1% de Marokkaanse nationaliteit, 6,3% de Turkse nationaliteit en 5,1% de Duitse nationaliteit. Andere nationaliteiten komen minder dan 10 keer voor.

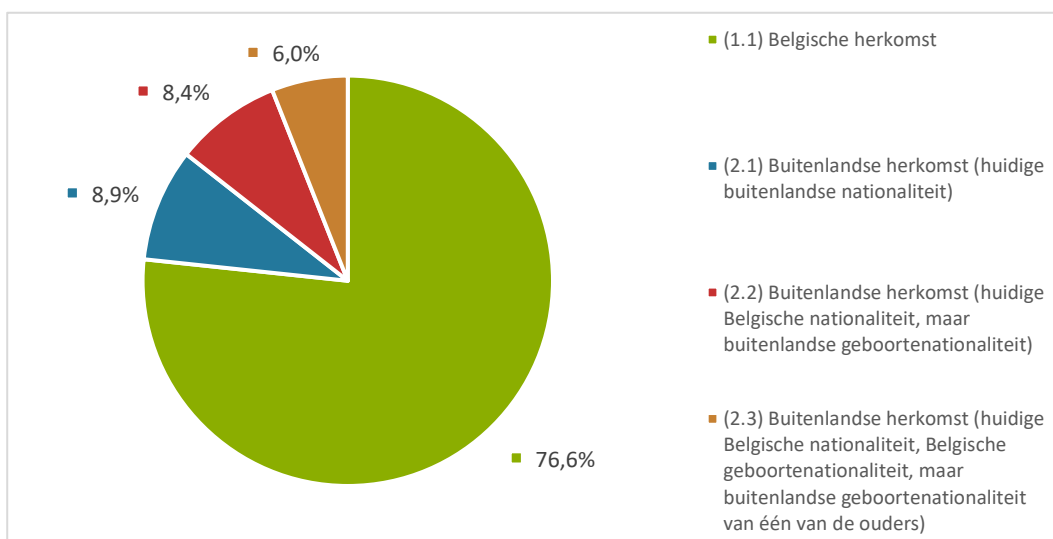
9,0% van de respondenten had een andere **nationaliteit bij de geboorte**. 17,2% van deze respondenten had de Marokkaanse nationaliteit; 13,7% had de Turkse nationaliteit; 9,3% de Nederlandse nationaliteit; 6,8% de Italiaanse nationaliteit. De overige 53,0% had nog een andere nationaliteit bij de geboorte. Bij 20,9% van de respondenten had de vader bij zijn geboorte een andere nationaliteit dan de Belgische; bij 19,4% van de respondenten had de moeder bij de geboorte een andere nationaliteit dan de Belgische.

Nationaliteitshistoriek

Op basis van de vragen over de geboortenationaliteit en de huidige nationaliteit van de respondent en van diens vader en moeder kunnen we ook een indeling maken naar nationaliteitshistoriek (zie figuur 1). De afbakening gebeurt eveneens op basis van dezelfde vier criteria: huidige nationaliteit van de persoon, geboortenationaliteit van de persoon, geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Is het antwoord op elk van deze vier criteria een Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van Belgische herkomst (groep 1.1). Is de persoon van buitenlandse herkomst, dan wordt er verder een onderscheid gemaakt:

- Groep 2.1 zijn de respondenten met een huidige buitenlandse nationaliteit;
- Groep 2.2 zijn de respondenten met een huidige Belgische nationaliteit, maar een buitenlandse geboortenationaliteit;
- Groep 2.3 zijn de respondenten met een huidige Belgische nationaliteit en tevens een Belgische geboortenationaliteit, maar met een buitenlandse geboortenationaliteit van de vader of de moeder.

Figuur 1. Nationaliteitshistoriek (percentages, n = 2.627)

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

76,6% van de respondenten heeft een Belgische herkomst⁴. 8,9% van de respondenten heeft op het moment van de bevraging de buitenlandse nationaliteit (geen Belgische of dubbele nationaliteit). 8,4% heeft de Belgische nationaliteit, maar had bij geboorte een buitenlandse nationaliteit. Bij 6,0% van de respondenten had de moeder of vader een buitenlandse geboortenationaliteit, maar is de respondent zelf als Belg geboren.

4 Taal

We vroegen in de gezinsenquête ook *'Indien u een partner heeft, welke talen spreekt u met uw partner?'* en *'Welke talen spreekt u met uw kind(eren)?'*. Daarbij kon men meerdere talen opgeven, dus percentages sommeren niet mooi tot honderd. Van de respondenten die aangeven een partner te hebben spreekt 84,9% één enkele taal met zijn of haar partner. 10,4% van de respondenten spreekt twee verschillende talen met zijn of haar partner, 4,7% spreekt drie of meer verschillende talen. Nederlands wordt het meest gebruikt (door 92,0% van de respondenten); in mindere mate Frans (8,3%); Engels (7,3%); Turks (2,0%); Arabisch (2,4%) en/of een andere taal (8,8%), waaronder ook (Vlaamse) dialecten werden vernoemd. Ook met de kinderen spreken de respondenten doorgaans één enkele taal (84,7%); 11,8% spreekt twee talen met de kinderen en 3,4% drie of meer talen. 94,7% spreekt Nederlands met de kinderen; 7,0% Frans; 4,9% Engels; 1,9% Turks; 2,1% Arabisch en 9,4% nog een andere taal.

Tabel 3. Taal die de respondenten spreken met hun partner en met de kinderen (percentages)

	Welke taal spreekt u met uw partner?	Welke taal spreekt u met uw kinderen?
Nederlands	92,0	94,7
Frans	8,3	7,0
Engels	7,3	4,9
Turks	2,0	1,9
Arabisch	2,4	2,1
Andere taal	8,8	9,4
<i>n</i>	2.213	2.631

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

5 OPLEIDING

Opleiding werd bevestigd aan de hand van *het hoogst behaalde diploma: 'Welk is het hoogste diploma dat u heeft behaald?'*. 14,7% van de respondenten behaalde hoogstens een diploma lager secundair onderwijs. 30,6% behaalde een diploma hoger secundair onderwijs. 54,7% behaalde een diploma hoger onderwijs of universiteit.

Er is een betekenisvol verschil naar geslacht en naar leeftijd. Vrouwen hebben verhoudingsgewijs vaker een diploma hoger onderwijs of universiteit (58,8%) dan mannen (49,8%) (zie tabel 4). Het percentage respondenten dat hoogstens een diploma lager secundair onderwijs heeft neemt toe met de toenemende leeftijd: van 12,0% bij de respondenten jonger dan 35 jaar tot 22,5% bij de respondenten van 55 jaar en ouder. We zien dit betekenisvol verschil naar leeftijd wel alleen bij de mannen waar het percentage lager opgeleiden toeneemt van 12,2% bij de respondenten jonger dan 35 jaar tot 27,3% bij de 55-jarigen en ouder. Bij de vrouwen wijzigt het

⁴ Het percentage wijkt licht af van het eerder vermelde percentage door een verschil in ontbrekende antwoorden op deze vragen.

percentage lager opgeleiden nauwelijks met de toenemende leeftijd (van 11,9% tot 15,5%) (niet in tabel, zie figuur 2).

Tabel 4. Opleidingsniveau naar geslacht, leeftijd en herkomst (rijpercentages)

Welke is het hoogste diploma dat u heeft behaald?				
	lager secundair onderwijs	hoger secundair onderwijs	hoger onderwijs of universiteit	n
Totaal	14,7	30,6	54,7	2.578
Geslacht ***				
mannen	16,6	33,6	49,8	962
vrouwen	13,1	28,1	58,8	1.616
Leeftijd *				
jonger dan 35 jaar	12,0	32,4	55,6	534
35 - 44 jaar	13,4	29,8	56,8	941
45 - 54 jaar	15,6	31,7	52,7	879
55 jaar en ouder	22,5	25,1	52,4	224
Herkomst ***				
België/EU	12,2	30,3	57,4	1.918
niet-EU	29,8	32,1	38,1	638

Exclusief 'weet niet of een ander diploma' (1,5%). Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

Ook een opdeling naar herkomst blijkt relevant. Omwille van de kleinere aantallen respondenten met een herkomst binnen de EU nemen we deze vanaf hier samen met respondenten met een herkomst in België. Respondenten met een herkomst buiten de EU hebben minder vaak een diploma hoger onderwijs of universiteit (38,1%) dan respondenten met een herkomst in België of de EU (57,4%)⁵.

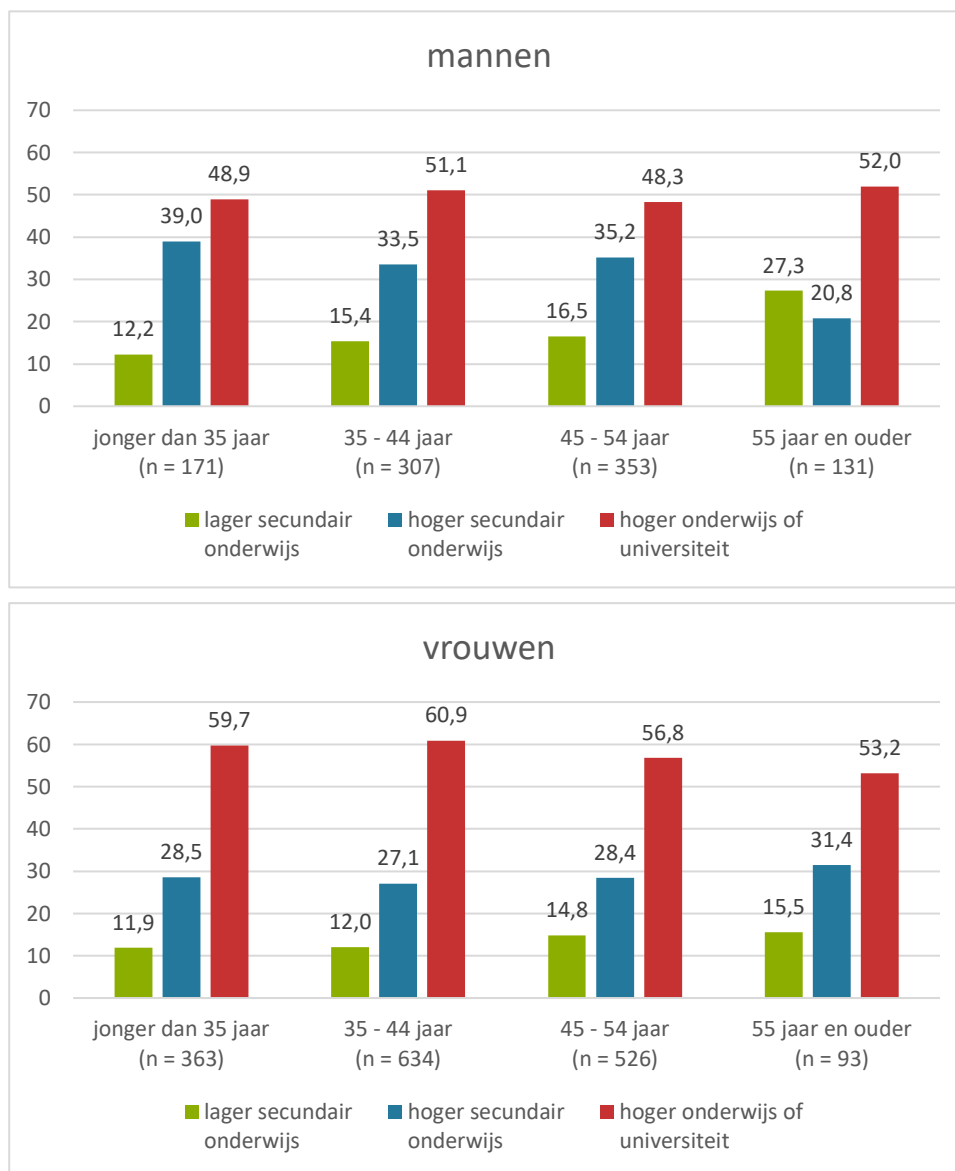
Het eerder vermelde verschil in opleidingsniveau naar geslacht en leeftijd vinden we enkel terug bij personen met een Belgische of EU-herkomst. Met andere woorden, bij respondenten met een herkomst buiten de EU verschilt het opleidingsniveau niet tussen mannen en vrouwen⁶ en ook niet tussen de leeftijdscategorieën⁷.

⁵ Dit betekenisvolle verband tussen herkomst en opleiding zien we zowel voor mannen als voor vrouwen (Rao-Scott χ^2 voor mannen: p < 0,001 en voor vrouwen: p < 0,001) en voor de leeftijdscategorieën tot 55 jaar (Rao-Scott χ^2 voor respondenten jonger dan 35 jaar: p < 0,001; voor de 35-44-jarigen: p < 0,001; voor de 45-54-jarigen: p < 0,001 en voor de 55-jarigen en ouder is n te klein om nog betrouwbare uitspraken te kunnen doen).

⁶ We zien de verschillen in het opleidingsniveau naar geslacht dus alleen voor respondenten met een herkomst in België of de EU: Rao-Scott χ^2 voor respondenten met een herkomst in België of de EU: p < 0,001 en voor respondenten met een herkomst buiten de EU: p = 0,5649 (n.s.).

⁷ We zien de verschillen in opleidingsniveau naar leeftijd eveneens alleen voor de respondenten met een herkomst in België of de EU: Rao-Scott χ^2 voor respondenten met een herkomst in België of de EU: p < 0,001 en voor respondenten met een herkomst buiten de EU: p = 0,2821 (n.s.).

Figuur 2. Opleidingsniveau naar leeftijd en geslacht (percentages)

Exclusief 'weet niet of een ander diploma' (1,5%). Significantieniveau: Rao-Scott χ^2 : voor de mannen: $p < 0,001$; voor de vrouwen: $p = 0,6422$ (n.s.).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

6 Werk

6.1 BETAALD WERK

We vroegen aan de respondenten 'Heeft u op dit moment (betaald) werk?'. 86,9% van de respondenten heeft op het moment van bevraging (betaald) werk (zie tabel 5). Dit cijfer ligt gemiddeld hoger dan wat we in andere bronnen terugvinden (zie [methodologisch rapport](#), Audenaert & Stuyck, 2018).

Er is een betekenisvolle samenhang waar te nemen naar geslacht, leeftijd en herkomst. Mannen (90,2%) hebben vaker (betaald) werk dan vrouwen (84,3%). Naar leeftijd is het de leeftijdscategorie van 55 jaar en ouder die

minder vaak (betaald) werk heeft (67,6%). Dit verschil naar leeftijd zien we zowel bij mannen als bij vrouwen (zie ook figuur 3).

De grootste verschillen zijn waar te nemen naar herkomst: 90,1% van de respondenten met een Belgische of EU-herkomst hebben (betaald) werk ten opzichte van 67,5% van de respondenten met een niet-EU-herkomst. Vrouwen met een herkomst buiten de EU hebben opmerkelijk minder vaak (betaald) werk dan mannen, ook na controle voor leeftijd. We keken hiervoor naar de verschillen in het hebben van betaald werk naar herkomst, voor mannen en vrouwen apart, en voor elke leeftijdscategorie. In figuur 3 is duidelijk te zien dat respondenten met een herkomst buiten de EU, in elke leeftijdscategorie, en zowel voor mannen als voor vrouwen, betekenisvol minder vaak betaald werk hebben dan respondenten met een herkomst in België of de EU. We zien dit zelfs wanneer het opleidingsniveau hetzelfde is (voor elk opleidingsniveau): bijvoorbeeld waar meer dan 9 op 10 hoger opgeleide respondenten met een herkomst in België of de EU betaald werk hebben (96,2% voor de mannen, 93,8% voor de vrouwen), is dit voor hoger opgeleide respondenten met een herkomst buiten de EU veel minder vaak (77,4% voor de mannen en 64,1% voor de vrouwen) (niet in tabel).

Er is daarnaast ook een betekenisvolle samenhang waar te nemen tussen het al dan niet werken en het opleidingsniveau. Hoger opgeleiden (92,4% voor hoger onderwijs of universiteit) zijn verhoudingsgewijs vaker aan het werk dan lager opgeleiden (69,5% voor geen diploma of hoogstens een diploma lager onderwijs). Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen (zie tabel 5), in elke leeftijdscategorie⁸ (niet in tabel) en zowel voor respondenten met een herkomst in België of de EU als voor respondenten met een herkomst buiten de EU⁹.

Tabel 5. Betaald werk naar geslacht, leeftijd, herkomst en opleiding (rijpercentages)

	Heeft u op dit moment (betaald) werk?								
	mannen			vrouwen			totaal		
	ja	neen	n	ja	neen	n	ja	neen	n
Totaal ***	90,2	9,8	992	84,3	15,7	1.682	86,9	13,1	2.674
Leeftijd	***			***			***		
jonger dan 35 jaar	93,6	6,4	174	85,6	14,4	382	88,6	11,4	556
35 - 44 jaar	93,4	6,6	323	85,2	14,8	660	88,7	11,3	983
45 - 54 jaar	93,1	6,9	358	85,4	14,6	544	89,1	10,9	902
55 jaar en ouder	66,8	33,2	137	68,8	31,2	96	67,6	32,4	233
Herkomst	***			***			***		
België/EU	91,9	8,1	742	88,6	11,4	1.231	90,1	9,9	1.973
niet-EU	79,2	20,8	239	58,5	41,5	424	67,5	32,5	663
Diploma	***			***			***		
lager secundair onderwijs	74,3	25,7	172	64,5	35,5	250	69,5	30,5	442
hoger secundair onderwijs	92,9	7,1	316	80,6	19,4	455	86,6	13,4	771
hoger onderwijs of universiteit	94,3	5,7	469	91,1	8,9	910	92,4	7,6	1.379

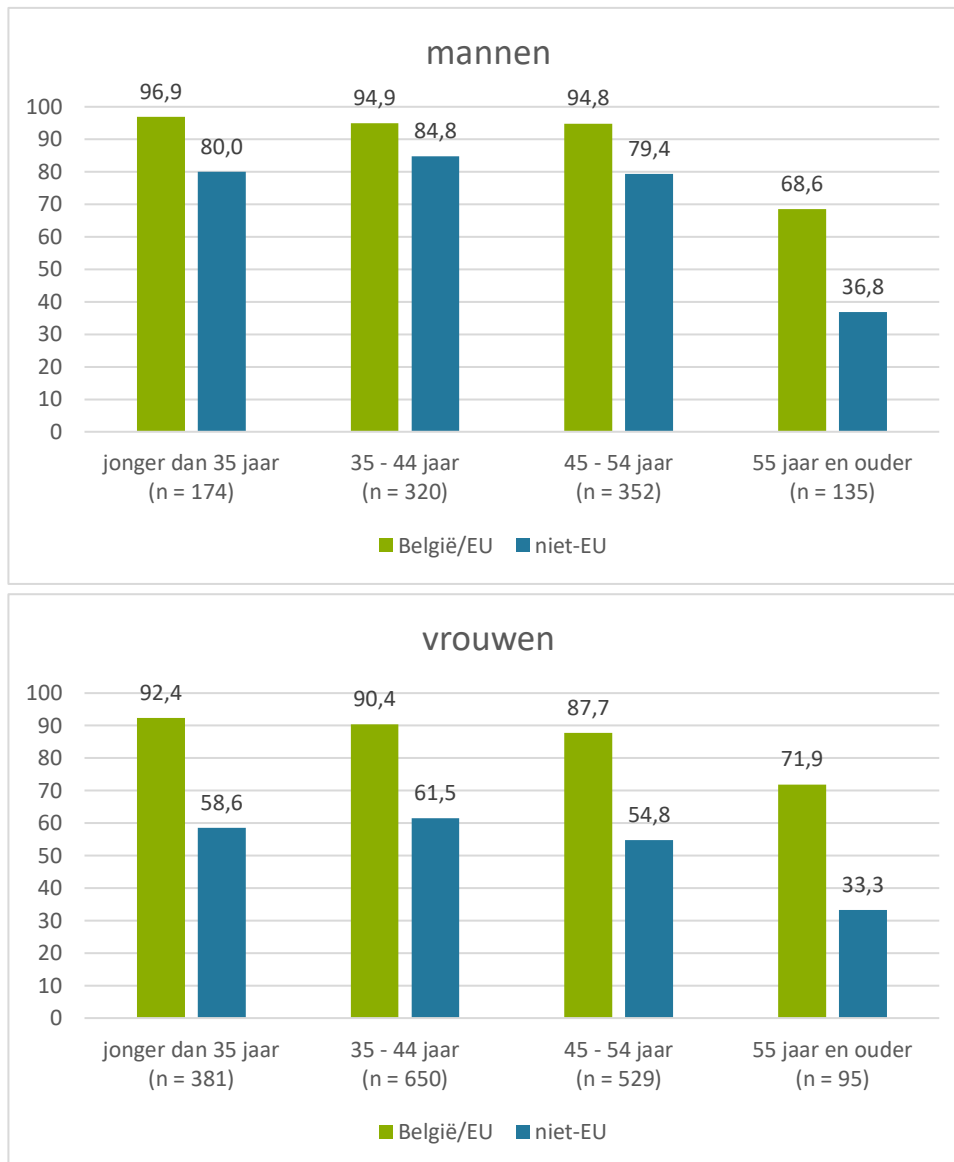
Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

⁸ We zien verschillen in betaald werk naar opleidingsniveau in alle leeftijdscategorieën: Rao-Scott χ^2 voor respondenten jonger dan 35 jaar: p < 0,001; voor de 35-44-jarigen: p < 0,001; voor de 45-54-jarigen: p < 0,001 en voor de 55-jarigen en ouder: p < 0,01.

⁹ We zien verschillen in betaald werk naar opleidingsniveau zowel voor respondenten met een herkomst in België/EU als buiten de EU: Rao-Scott χ^2 voor respondenten met een herkomst in België of de EU: p < 0,001 en voor respondenten met een herkomst buiten de EU: p < 0,05.

Figuur 3. Respondenten met betaald werk naar leeftijd, herkomst en geslacht (percentages)

Significantieniveaus voor een betekenisvolle samenhang tussen herkomst en betaald werk verschillen per combinatie van leeftijdscategorie en geslacht, maar zijn allen minstens $p < 0,05$ (Rao-Scott χ^2).

BRON: [GEZINSENQUÊTE 2016](#)

6.2 VOLTIJDS OF DEELTIJDS AAN HET WERK

In de gezinsenquête vroegen we aan degenen die ja antwoordden op de vraag of men op dit moment (betaald) werk heeft, ook 'Werkt u op dit moment voltijds, deeltijds of werkt u op dit moment niet omwille van een werkonderbreking?'. Twee derde van de werkende respondenten werkt voltijds: 67,8% (zie tabel 6). Er zijn opmerkelijke verschillen naar geslacht en leeftijd. Slechts de helft van de vrouwen (48,5%) werkt voltijds ten opzichte van 90,2% van de mannen. De jongste leeftijdsgroep werkt in verhouding minder vaak voltijds. 60,2% van de respondenten jonger dan 35 jaar werkt voltijds. Bij deze leeftijdsgroep en bij de leeftijdsgroep 55 jaar en ouder merken we wel vaker een tijdelijke arbeidsonderbreking op (5,9% voor de respondenten jonger dan 35

jaar en 6,2% voor de 55-jarigen en ouder). Naar herkomst en opleidingsniveau zijn er geen betekenisvolle verschillen waar te nemen.

Tabel 6. Voltijdse versus deeltijdse tewerkstelling van respondenten met betaald werk naar geslacht, leeftijd, herkomst en opleiding (rijpercentages)

Werkt u voltijds, deeltijds of niet omwille van werkonderbreking?				
	voltijds	deeltijds	ik werk niet op dit moment	n
Totaal	67,8	29,7	2,5	2.216
Geslacht ***				
mannen	90,2	8,5	1,3	870
vrouwen	48,5	48,0	3,6	1.346
Leeftijd ***				
jonger dan 35 jaar	60,2	34,0	5,9	463
35 - 44 jaar	68,6	30,0	1,4	831
45 - 54 jaar	72,3	26,7	1,0	769
55 jaar en ouder	64,2	29,6	6,2	153
Herkomst (n.s.)	-	-	-	
Diploma (n.s.)	-	-	-	

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

In de bijdrage over [werk en de combinatie gezin en werk](#) (Doyen & Stuyck 2018) gaan we verder in op het tewerkstellingsprofiel van de respondenten.

7 WOONPLAATS

Waar woont u? In een grote stad, in een kleine of middelgrote stad, in de rand van een stad, in een groot dorp, in een klein dorp of eerder op het platteland? 9,1% van de respondenten die deelnemen aan de gezinsenquête wonen in een grote stad; 18,8% woont in een kleine of middelgrote stad; 15,4% woont in de rand van een stad; 26,4% woont in een groot dorp; 24,6% in een klein dorp en 5,7% eerder op het platteland (zie tabel 7). We zien geen betekenisvol verschil naar geslacht, maar wel naar leeftijd, zij het alleen voor vrouwen¹⁰ (niet in tabel). Wanneer we de woonplaats van de vrouwen bekijken, naar leeftijd, dan zien we dat vanaf 55 jaar en ouder vrouwelijke respondenten vaker in kleine of middelgrote steden wonen, of in de rand van een stad, en minder dan de andere leeftijdscategorieën in dorpen of op het platteland. Wellicht heeft dit te maken met het groter aandeel alleenstaande vrouwen dat in een meer stedelijke context woont (zie verder onder gezinstype).

Respondenten met een herkomst buiten de EU wonen verhoudingsgewijs meer in een grote, middelgrote of kleine stad (samen 57,4%) dan Belgen en respondenten met een herkomst binnen de EU (samen 23,2%)¹¹.

¹⁰ We zien verschillen in woonplaats naar leeftijd alleen voor de vrouwen: Rao-Scott χ^2 voor mannen: p = 0,519 (n.s.) en voor vrouwen: p < 0,05.

¹¹ We zien dit verschil in woonplaats naar herkomst zowel bij mannen als bij vrouwen, als in elke leeftijdscategorie: Rao-Scott χ^2 voor mannen en vrouwen: p < 0,001; Rao-Scott χ^2 voor de respondenten jonger dan 35 jaar, 35-44-jarigen, 45-54-jarigen: p < 0,001 en voor de 55-jarigen en ouder: p < 0,05.

Lager opgeleiden wonen verhoudingsgewijs vaker in een grote stad en een middelgrote of kleine stad (samen 36,3%) dan hoger opgeleiden (samen 26,2%). Hoger opgeleiden wonen dan weer vaker in een groot dorp (29,1%) dan lager opgeleiden (19,9%). Respondenten die geen betaald werk hebben, wonen verhoudingsgewijs, vaker in een grote stad en in een middelgrote of kleine stad (samen 40,6%) dan respondenten die betaald werk hebben (26,1%)¹².

Tabel 7. Woonplaats naar geslacht, leeftijd, herkomst, opleiding en betaald werk (rijpercentages)

	Waar woont u?						n
	in een grote stad	in een kleine of middelgrote stad	in de rand van een stad	in een groot dorp	in een klein dorp	eerder op het platteland	
Totaal	9,1	18,8	15,4	26,4	24,6	5,7	2.594
Geslacht (n.s.)	-	-	-	-	-	-	
Leeftijd **							
jonger dan 35 jaar	10,4	19,2	15,1	23,2	27,9	4,2	549
35 - 44 jaar	8,9	20,3	13,2	27,5	25,4	4,8	945
45 - 54 jaar	8,7	16,4	16,7	27,8	23,6	6,8	874
55 jaar en ouder	8,5	20,7	20,1	23,8	17,5	9,3	226
Herkomst ***							
België/EU	6,5	16,7	15,9	28,4	26,1	6,4	1.921
niet-EU	25,8	31,6	12,4	14,6	14,5	1,1	651
Diploma ***							
lager secundair onderwijs	12,9	23,4	14,1	19,9	23,8	6,0	418
hoger secundair onderwijs	7,8	18,5	13,8	25,2	29,3	5,4	755
hoger onderwijs of universiteit	8,5	17,7	16,6	29,1	22,2	5,9	1.356
Betaald werk ***							
ja	8,6	17,5	15,9	26,7	25,4	5,9	2.171
neen	12,8	27,8	11,2	24,2	19,4	4,5	417

Significantieniveau: * p < 0,05; ** p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

8 RELIGIE

We vroegen de respondenten ook 'Welke geloofsovertuiging heeft u?'. Men kon aanduiden of men christelijk, moslim, jood of vrijzinnig is, of dat men een andere geloofsovertuiging heeft of dat men geen (specifieke) geloofsovertuiging heeft. 59,7% van de respondenten is christelijk (zie tabel 8). 6,5% is islamitisch. Het percentage dat zichzelf vrijzinnig, agnost of atheïst noemt, of dat aangeeft geen (specifieke) geloofsovertuiging

¹² We zien deze verschillen in woonplaats naar opleidingsniveau en betaald werk zowel bij mannen als bij vrouwen en op de oudste leeftijdsgroep na (waar met betrekking tot betaald werk ook pensionering aan de orde is) ook in alle leeftijdscategorieën. Opleidingsniveau en woonplaats: Rao-Scott χ^2 voor mannen: p < 0,05 en voor vrouwen: p < 0,001; voor respondenten jonger dan 35 jaar: p < 0,01; voor de 35-44-jarigen: p < 0,01; voor de 45-54-jarigen: p < 0,05 en voor de 55-jarigen en ouder p = 0,2587 (n.s.). Betaald werk en woonplaats: Rao-Scott χ^2 voor mannen: p < 0,05 en voor vrouwen: p < 0,001; Rao-Scott χ^2 voor respondenten jonger dan 35 jaar: p < 0,001; voor de 35-44-jarigen: p < 0,01; voor de 45-54-jarigen: p < 0,05 en voor de 55-jarigen en ouder p = 0,4875 (n.s.).

te hebben, bedraagt 32,5%. De overgrote meerderheid van de christenen (94,6%) ziet zichzelf als katholiek; 2,2% als protestants; 1,9% als orthodox en 1,3% als christelijk evangelisch¹³.

Herkomst hangt overduidelijk samen met geloofsovertuiging¹⁴. Bijna twee derde van de respondenten met een herkomst in België of de EU is christelijk. Iets meer dan een derde heeft geen (specifieke) geloofsovertuiging (35,7%). Moslims en andere geloofsovertuigingen komen bijna niet voor bij respondenten met een herkomst in België of Europa. Bij de respondenten met een herkomst buiten de EU zien we meer variatie in de geloofsovertuigingen. Een derde van de respondenten met een niet-EU-land als land van herkomst zijn christenen; 45,5% is moslim; 7,4% heeft een andere geloofsovertuiging en 12,8% heeft geen specifieke geloofsovertuiging. Omwille van deze samenhang tussen herkomst en geloofsovertuiging delen we de percentages voor de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en, opleidingsniveau en betaald werk verder op naar herkomst (zie tabel 8).

Er is een klein, maar statistisch betekenisvol verschil in geloofsovertuiging tussen mannen en vrouwen. Iets meer mannen (33,8%) dan vrouwen (31,5%) zijn vrijzinnig of hebben geen (specifieke) geloofsovertuiging en iets meer vrouwen (61,1%) dan mannen (57,9%) zijn christelijk (zie tabel 8, onder 'totaal'). We zien dit verschil naar geslacht evenwel enkel bij de respondenten met een herkomst buiten de EU (zie eveneens tabel 8) waar vrouwen beduidend minder vaak islamitisch zijn (38,5%) dan mannen (54,9%).

Leeftijd hangt ook samen met geloofsovertuiging, maar deze samenhang zien we alleen bij de respondenten met een Belgische/EU-herkomst. Het aandeel respondenten met een Belgische/EU-herkomst dat zichzelf christelijk noemt neemt af naarmate men jonger is, van 61,6% bij de 55-jarigen en ouder tot 55,6% bij de respondenten jonger dan 35 jaar. De percentages respondenten die aangeven geen (specifieke) geloofsovertuiging te hebben nemen daarentegen toe naarmate men jonger is, van 37,9% bij de 55-jarigen en ouder tot 44,0% bij de respondenten jonger dan 35 jaar. Bij de respondenten met een niet-EU-herkomst zien we deze samenhang tussen geloofsovertuiging en leeftijd niet. De geloofsovertuiging blijft min of meer constant over alle leeftijdscategorieën heen.

Ook voor het hoogst behaalde diploma zien we betekenisvolle verschillen naar geloofsovertuiging. Bij de lager opgeleiden (geen diploma of hoogstens lager secundair onderwijs) is het aandeel moslims opvallend groter (18,1%) dan bij de hoger opgeleiden (2,9% bijvoorbeeld voor de respondenten met een diploma hoger onderwijs of universiteit). Eenzelfde trend zien we voor andere geloofsovertuigingen. Maar dit specifieke verschil zien we enkel voor de respondenten met een herkomst buiten de EU (aangezien moslims en andere geloofsovertuigingen met een Belgische of EU-herkomst nauwelijks voorkomen). Het aandeel moslims bij lager opgeleiden is 61,3%, tegenover 30,0% (slechts de helft) bij de hoger opgeleiden. Moslims zijn dus vaker lager opgeleid. Bij de respondenten met Belgische of EU-herkomst zien we andere verschillen. Lager opgeleiden zijn iets vaker christelijk (68,7%) dan hoger opgeleiden (61,9%), en hoger opgeleiden geven iets vaker aan geen (specifieke) geloofsovertuiging te hebben (37,5%) dan lager opgeleiden (29,2%).

¹³ Dit werd niet bevestigd in de steekproef bij niet-EU-respondenten.

¹⁴ Rao-Scott χ^2 voor verschillen in geloofsovertuiging naar herkomst: $p < 0,001$.

Tabel 8. Geloofsovertuiging naar geslacht, leeftijd, herkomst, opleiding en betaald werk (rijpercentages)

Welke geloofsovertuiging heeft u?															
	Totaal					België/EU					niet-EU				
	christ.	islam.	andere	geen	<i>n</i>	christ.	islam.	andere	geen	<i>n</i>	christ.	islam.	andere	geen	<i>n</i>
Totaal	59,7	6,5	1,3	32,5	2.628	63,6	0,4	0,4	35,7	1.953	34,3	45,5	7,4	12,8	652
Geslacht			*					n.s.					***		
mannen	57,9	7,4	0,9	33,8	975	62,6	0,2	0,3	36,9	734	27,2	54,6	5,2	13,0	234
vrouwen	61,1	5,8	1,6	31,5	1.653	64,3	0,5	0,4	34,8	1.219	39,8	38,5	9,1	12,6	418
Leeftijd			***					***					n.s.		
jonger dan 35 jaar	51,1	10,4	0,9	37,6	549	55,6	0,4	0,0	44,0	360	32,6	50,9	4,7	11,8	189
35 - 44 jaar	58,6	7,4	1,6	32,5	961	63,0	0,5	0,2	36,2	672	35,1	42,9	8,4	13,5	281
45 - 54 jaar	66,1	4,1	1,5	28,3	888	69,0	0,3	0,6	30,1	724	34,9	42,6	10,0	12,5	152
55 jaar en ouder	59,6	3,1	0,6	36,7	230	61,6	0,0	0,5	37,9	197	36,4	47,2	3,2	13,3	30 ¹⁵
Diploma			***					***					***		
lager secundair onderwijs	56,3	18,1	3,2	22,4	423	68,7	1,6	0,5	29,2	226	22,6	61,3	10,4	5,7	193
hoger secundair onderwijs	59,7	7,0	0,8	32,4	763	64,0	0,3	0,0	35,7	559	32,5	47,7	5,8	13,9	197
hoger onderwijs of universiteit	60,4	2,9	1,0	35,7	1.375	61,9	0,1	0,5	37,5	1.123	46,7	30,0	5,7	17,6	241
Betaald werk			***					n.s.					***		
ja	60,9	4,7	1,0	33,4	2.202	63,8	0,4	0,3	35,5	1.757	35,4	41,3	7,2	16,1	426
neen	51,3	18,4	3,3	27,0	420	60,8	0,0	0,9	38,3	192	32,4	53,6	7,9	6,0	224

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2).

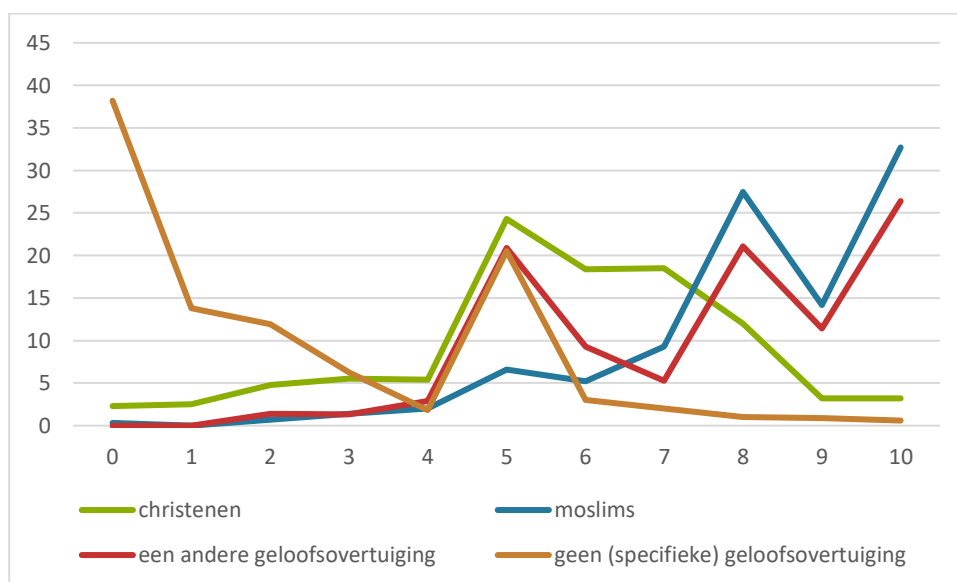
BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

¹⁵ Percentages zijn minder betrouwbaar wegens $n < 100$.

Bij respondenten die geen betaald werk hebben is het aandeel moslims hoger (18,4%) dan bij de respondenten die betaald werk hebben (4,7%). Ook bij respondenten met een 'andere' geloofsovertuiging zien we een iets hoger aandeel bij de niet-werkenden dan bij de werkenden¹⁶. Dus moslims en andere geloofsovertuigingen hebben minder vaak betaald werk. Het is evenwel niet de religie op zich die aan de bron ligt van de verschillen in betaald werk, maar het opleidingsniveau. We hebben in Vlaanderen immers een specifieke groep mensen van niet-EU-herkomst, nl. mensen met een herkomst in Marokko en Turkije (islamieten), die de voorbije decennia als (veelal laagopgeleide) gastarbeiders met hun families naar Vlaanderen kwamen (zie ook [deel 3](#)).

We vroegen ook in welke mate men zichzelf gelovig vindt (op een schaal van 0 tot 10): '*Hoe gelovig of niet gelovig vindt u uzelf?*'. Gemiddeld genomen geven de respondenten zichzelf 4,8. Vrouwen (5,0) scoren betekenisvol hoger dan mannen (4,4)¹⁷. De mate van gelovig zijn stijgt met de toenemende leeftijd: van 4,6 bij de jonger dan 35-jarigen tot 4,9 bij de 45-54-jarigen, om dan weer te dalen tot 4,6 bij de respondenten van 55 jaar en ouder¹⁸.

Figuur 4. Mate van gelovig zijn naar geloofsovertuiging (percentages)

Voor christenen n = 1.413, voor moslims n = 284, voor een andere n = 57 en voor geen (specifieke) geloofsovertuiging n = 724.

[BRON: GEZINSENQUÊTE 2016](#)

Christenen scoren gemiddeld 5,7 op deze schaal, moslims 8,2. Andere geloofsovertuigingen scoren gemiddeld 7,5 en degenen die geen specifieke geloofsovertuiging hebben, vrijzinnig, atheïst of agnost zijn 2,2¹⁹. Onderstaande figuur geeft de antwoorden weer van de verschillende geloofsovertuigingen. Hier is duidelijk te zien dat christenen zichzelf minder gelovig vinden (christenen geven hun mate van gelovig zijn minder vaak een score van 8, 9 en 10) dan moslims en andere religies. Respondenten die vrijzinnig zijn, atheïst, agnost of geen specifieke geloofsovertuiging hebben, geven hun mate van gelovig zijn dan weer beduidend vaker een score van 0, 1, 2 of 3.

¹⁶ De aantallen respondenten zijn echter zeer klein.

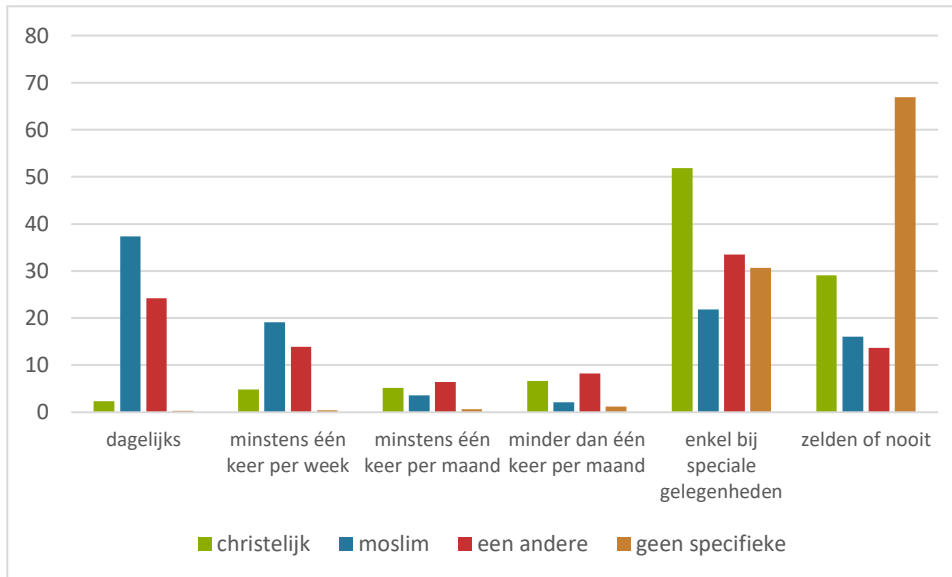
¹⁷ Omdat de mediaan verschilt tussen mannen en vrouwen testen we het verschil tussen mannen en vrouwen aan de hand van de Kolmogorov-Smirnov test: p < 0,001.

¹⁸ Omdat de mediaan niet verschilt tussen de verschillende leeftijdscategorieën testen we de verschillen naar leeftijd aan de hand van de Ansari-Bradley test: p < 0,05.

¹⁹ Omdat de mediaan verschilt tussen de verschillende geloofsovertuigingen en ook de verdelingen sterk verschillen, testen we de verschillen aan de hand van de Kolmogorov-Smirnov test: p < 0,001.

In figuur 5 geven we de frequentie van het bijwonen van religieuze of levensbeschouwelijke diensten of het verrichten van rituele handelingen weer naar geloofsovertuiging. We vroegen aan de respondenten immers ook: *'Hoe vaak woont u religieuze of levensbeschouwelijke diensten bij of verricht u rituele handelingen?'*. Ook hier zien we frappante verschillen naar geloofsovertuiging. Daar waar christenen voornamelijk enkel religieuze of levensbeschouwelijke diensten bijwonen bij speciale gelegenheden (of zelden of nooit), is er een aanzienlijk aandeel moslims dat dagelijks of minstens één keer per week religieuze of levensbeschouwelijke diensten bijwoont, of rituele handelingen verricht.

Figuur 5. Frequentie van het bijwonen van religieuze of levensbeschouwelijke diensten of het verrichten van rituele handelingen naar geloofsovertuiging (percentages)

Voor christenen n = 1.462, voor moslims n = 277, voor een andere geloofsovertuiging n = 55 en voor geen (specifieke) geloofsovertuiging n = 761. Significantieniveau: Rao-Scott χ^2 p < 0,001 (mits weglaten van de respondenten met een andere geloofsovertuiging omwille van een te klein aantal respondenten in deze categorie).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

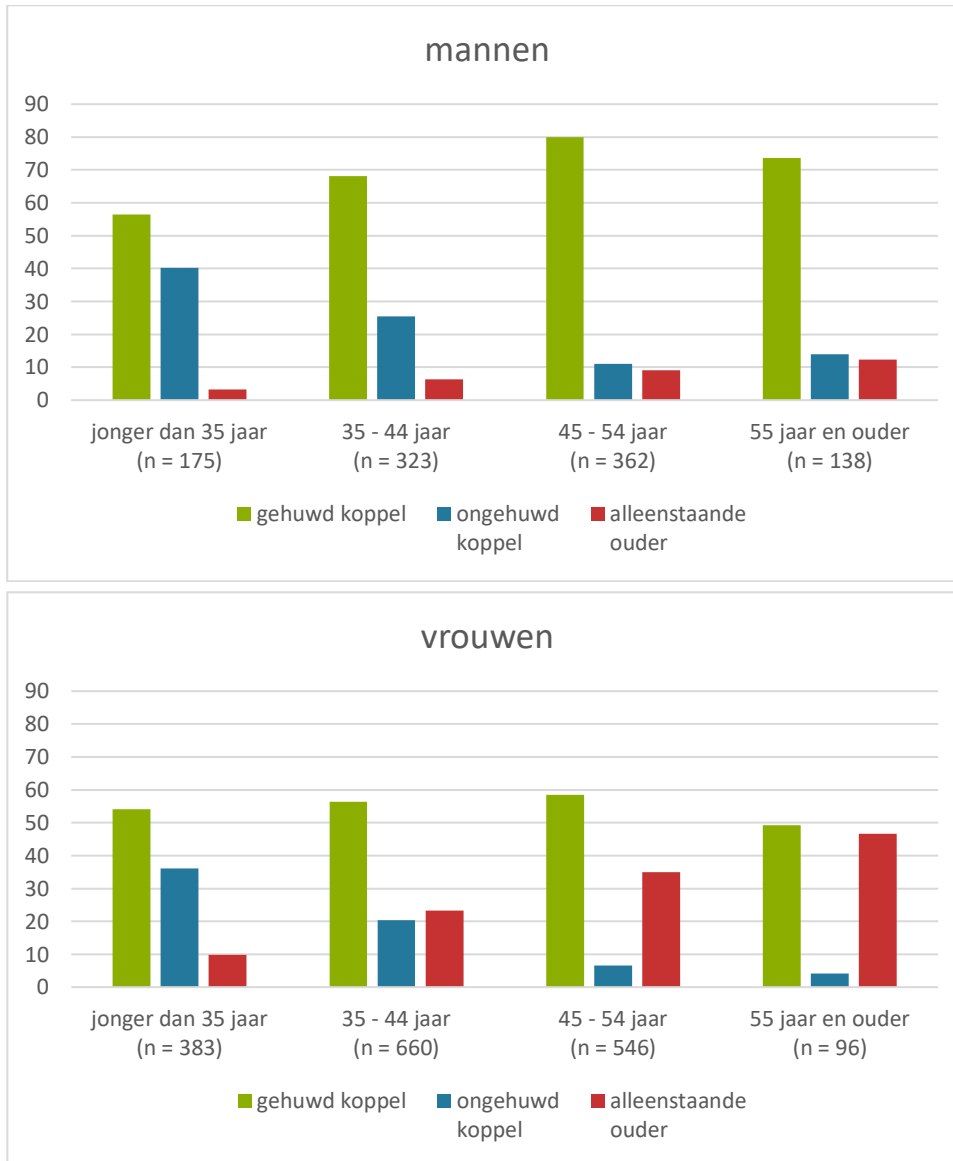
9 GEZINSTYPE

In [de samenstelling van het gezin](#) (Audenaert, 2018) gaan we dieper in op het gezin van de respondenten, met onder andere het aantal kinderen en de leeftijd van het jongste kind, maar we lichten hier alvast een tipje van de sluier op. De meeste gezinnen worden gevormd door een gehuwd koppel: 62,8%. Een vijfde of 19,8% van de gezinnen worden gevormd door een ongehuwd koppel en bijna een vijfde van de gezinnen is een alleenstaande ouder (17,4%) (zie tabel 9). Dit ligt in lijn met wat we hadden verwacht op basis van [de bevolkingsstatistieken](#) (enkel voor het Vlaamse Gewest) (Audenaert & Stuyck, 2018) waar 60,8% van de gezinnen een gehuwd koppel is, 20,6% een ongehuwd koppel is en 18,6% een alleenstaande ouder is.

25,3% van de vrouwen is alleenstaande ouder tegenover slechts 7,5% van de mannen (zie ook [de samenstelling van het gezin](#) (Audenaert, 2018) voor meer gedetailleerde cijfers). Anders gezegd: 80,6% van de alleenstaande ouders in de gezinsenquête zijn moeders; 19,4% zijn vaders (niet in tabel 9). We vestigen nog eens de aandacht op het feit dat alleenstaand ouderschap in de cijfers van het Rijksregister (en dus ook in de gezinsenquête) een grotendeels vrouwelijk fenomeen is omdat na scheiding kinderen nog vaak hun domicilie bij de moeder hebben. Daartegenover maken meer mannen deel uit van een gehuwd koppel (71,1%) dan vrouwen (56,1%). Het geslachtsverschil is kleiner bij ongehuwde koppels: 21,4% van de mannen maakt deel uit van een ongehuwd

koppel tegenover 18,6% van de vrouwen. Figuur 6 geeft een visuele weergave van het gezinstype naar geslacht en leeftijd. Hier zien we duidelijk een toename van het aandeel alleenstaande moeders bij de hogere leeftijdscategorieën: van 9,8% bij de vrouwen jonger dan 35 jaar tot 46,7% voor de vrouwen van 55 jaar en ouder. Daarnaast zien we, zowel voor mannen als voor vrouwen, een groter aandeel ongehuwd samenwonenden naarmate de respondent tot een jongere leeftijdscategorie behoort.

Figuur 6. Gezinstype naar geslacht en leeftijd (percentages)

Significantie: Leeftijd en gezinstype: Rao-Scott χ^2 voor mannen: $p < 0,001$ en voor vrouwen: $p < 0,001$.

[BRON: GEZINSENQUÊTE 2016](#)

Naar herkomst zien we dat de verdeling naar gezinstype voor de respondenten met een Belgische herkomst of een herkomst binnen de EU nauwelijks afwijkt van het totaal. Voor de respondenten met een herkomst buiten de EU is dat anders. We zien bij deze respondenten beduidend meer gehuwde koppels. Het aandeel gehuwde respondenten met een herkomst buiten de EU ligt met 70,8% beduidend hoger dan 61,4% bij de respondenten

met een herkomst in België of de EU en we zien verhoudingsgewijs minder ongehuwd samenwonende koppels (11,8% tegenover 21,2%)²⁰.

Hoger opgeleiden (met een diploma hoger onderwijs of universiteit) zijn iets vaker gehuwd (65,0%), en minder vaak alleenstaande ouder (14,6%) dan lager opgeleiden (respectievelijk 59,0% en 22,8% voor respondenten die geen diploma of hoogstens een diploma lager onderwijs behaalden)²¹. Bij degenen die geen betaald werk hebben, zijn er verhoudingsgewijs meer alleenstaande ouders (24,9%) dan bij degenen die wel betaald werk hebben (16,3%), maar dit verschil doet zich alleen voor bij de mannen (niet in tabel). 17,4% van de mannen die geen betaald werk hebben zijn alleenstaande ouder, tegenover 6,5% van de mannen die betaald werk hebben. Het percentage vrouwen met betaald werk dat alleenstaande ouder is (28,7%) verschilt niet betekenisvol van het percentage vrouwen zonder betaald werk dat alleenstaande ouder is (24,7%)²².

Ook naar woonplaats zijn er betekenisvolle verschillen. In een grote, kleine of middelgrote stad wonen verhoudingsgewijs meer alleenstaande ouders dan elders²³. Of anders gezegd, het aandeel alleenstaande moeders in een klein dorp of op het platteland is beduidend kleiner (19,7%) dan het aandeel alleenstaande moeders in de stad (33,7%) (niet in tabel).

De verdeling naar gezinstype is religieus getint. Moslims zijn vaker gehuwd (77,8%) dan christenen (66,2%) en respondenten die aangeven vrijzinnig, agnost of atheïst te zijn (53,1%). Islamitische respondenten zijn minder vaak een ongehuwd samenwonend koppel (5,8%) ten opzichte van christelijke respondenten. Het aandeel alleenstaande ouders is gelijk bij zowel christenen (16,0%) als bij moslims (16,5%), en iets hoger bij respondenten die vrijzinnig zijn of geen (specifieke) geloofsovertuiging hebben (20,1%) of een andere geloofsovertuiging hebben (20,9%)²⁴.

²⁰ We zien verschillen in gezinstype naar herkomst voor zowel mannen als vrouwen en tot de leeftijd van 55 jaar: Rao-Scott χ^2 voor mannen: $p < 0,05$ en voor vrouwen: $p < 0,001$; Rao-Scott χ^2 voor de respondenten jonger dan 35 jaar: $p < 0,001$; voor de 35-44-jarigen: $p < 0,001$; voor de 45-54-jarigen: $p < 0,05$ en voor de 55-jarigen is onze steekproef te klein voor een verdere opdeling naar herkomst.

²¹ We zien verschillen in het gezinstype naar opleidingsniveau voor vrouwen, maar niet voor mannen: Rao-Scott χ^2 voor mannen: $p = 0,1041$ (n.s.) en voor vrouwen: $p < 0,001$. Rao-Scott χ^2 voor respondenten jonger dan 35 jaar: $p < 0,05$; voor de 35-44-jarigen: $p = 0,325$ (n.s.); voor de 45-54-jarigen: $p = 0,1682$ (n.s.) en voor de 55-jarigen en ouder $p < 0,05$. Anders dan in de jongere leeftijdscategorieën zijn de alleenstaande verhoudingsgewijs hoger opgeleid naarmate de leeftijd van de respondent toeneemt.

²² We zien verschillen in gezinstype naar betaald werk voor mannen, maar niet voor vrouwen en alleen bij de 45-54-jarigen: Rao-Scott χ^2 voor mannen: $p < 0,01$ en voor vrouwen: $p = 0,0727$ (n.s.); Rao-Scott χ^2 voor respondenten jonger dan 35 jaar: $p = 0,1106$ (n.s.); voor de 35-44-jarigen: $p = 0,4098$ (n.s.); voor de 45-54-jarigen: $p < 0,05$ en voor de 55-jarigen en ouder $p = 0,265$ (n.s.).

²³ We zien de verschillen in het gezinstype naar woonplaats alleen voor vrouwen en vanaf de leeftijd van 35 jaar: Rao-Scott χ^2 voor mannen: $p = 0,1921$ (n.s.) en voor vrouwen: $p < 0,001$; Rao-Scott χ^2 voor respondenten jonger dan 35 jaar: $p = 0,0985$ (n.s.); voor de 35-44-jarigen: $p < 0,01$; voor de 45-54-jarigen: $p < 0,001$ en voor de 55-jarigen en ouder $p < 0,05$.

²⁴ We zien de verschillen in het gezinstype naar religie zowel voor mannen als voor vrouwen en in bijna elke leeftijdscategorie: Rao-Scott χ^2 voor mannen: $p < 0,001$ en voor vrouwen: $p < 0,001$; Rao-Scott χ^2 voor respondenten jonger dan 35 jaar: $p < 0,001$; voor de 35-44-jarigen: $p < 0,001$; voor de 45-54-jarigen: $p < 0,01$ en Pearson χ^2 voor de 55-jarigen en ouder $p = 0,0506$ (n.s.).

Tabel 9. Gezinstype naar geslacht, leeftijd, herkomst, opleiding, betaald werk, woonplaats en geloofsovertuiging (rijpercentages)

	Gezinstype			n
	gehuwd koppel	ongehuwd koppel	alleenstaande ouder	
Totaal	62,8	19,8	17,4	2.683
Geslacht ***				
mannen	71,1	21,4	7,5	998
vrouwen	56,1	18,6	25,3	1.685
Leeftijd ***				
jonger dan 35 jaar	55,0	37,6	7,4	558
35 - 44 jaar	61,4	22,5	16,1	983
45 - 54 jaar	68,7	8,6	22,7	908
55 jaar en ouder	63,8	10,0	26,2	234
Herkomst **				
België/EU	61,4	21,2	17,3	1.977
niet-EU	70,8	11,8	17,4	666
Diploma **				
lager secundair onderwijs	59,0	18,2	22,8	424
hoger secundair onderwijs	61,2	19,3	19,5	774
hoger onderwijs of universiteit	65,0	20,4	14,6	1.380
Betaald werk ***				
ja	63,4	20,3	16,3	2.242
neen	58,4	16,7	24,9	432
Woonplaats ***				
in een (middel)grote of kleine stad	58,4	17,8	23,8	813
in de rand van een stad of een groot dorp	62,0	21,6	16,3	1.036
in een klein dorp of op het platteland	67,0	19,6	13,4	745
Geloofsovertuiging ***				
christelijk	66,2	17,8	16,1	1.500
islamitisch	77,8	5,8	16,5	293
een andere	64,5	13,6	21,9	58
geen (specifieke)	53,0	26,8	20,2	777

Significantieniveau: *p < 0,05; **p < 0,01; *** p < 0,001; n.s. niet significant (Rao-Scott χ^2).

BRON: GEZINSENQUÊTE 2016

10 REFERENTIES

Audenaert, V., Stuyck, K. (2018) *Gezinsenquête 2016: Methodologisch Rapport*. www.gezinsenquête.be

Audenaert, V. (2018). *Gezinsenquête 2016: De samenstelling van het gezin. Gezinnen in Vlaanderen over hoe het gezin er uit ziet, wie bij het gezin hoort, waar gezinsleden wonen, over hun kinderwens en wat men liever anders had gezien in de samenstelling van het gezin*. www.gezinsenquête.be

Doyen, G.& Stuyck, K. (2018). *Gezinsenquête 2016: Gezinnen over werk en de combinatie gezin en werk. Gezinnen in Vlaanderen over werken en niet werken, over arbeidsomstandigheden, gezinsvriendelijke maatregelen van werkgevers en over de combinatie gezin en werk*. www.gezinsenquête.be

Bronvermelding:

De gezinsenquête is eigendom van de Vlaamse overheid. Bij gebruik van informatie uit deze bijdrage moet de volgende bronvermelding worden opgenomen: 'Audenaert, V. & Stuyck, K. (2018). Gezinsenquête 2016: Wie nam deel aan de gezinsenquête? www.gezinsenquête.be'

